РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень,
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 31-го серпня 1918. Ч. 104. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, August 31, 1918. No. 104.

ВІДВОРОТ НІМЦІВ НА 50-МИЛЕВІМ ФРОНТІ.

На зборах кадетів в Самарі утворено російське правительство.

Ворохобня на Україні змагаєть ся. -- Грізні заворушеня серед селян тривають дальше.

СЛАВЯНСЬКІ НАРОДИ В АВСТРО-УГОРЩИНІ В ПЕРЕДОДНИ РЕВОЛЮЦІЇ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

МІСЦЕВІ БОЇ НА ФРОНТІ АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСК.

ВАШИНГТОН, 28. серпня. — Генерал Першінг прислав слідуючий урядовий рапорт:

„Секція А: **Крім місцевих боїв, які відбувають ся здовж ріки Весль між Базоч і Фісмет, не зайшли жадні важнійші зміни".**

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ВТРАТИ НІМЦІВ ОЦІНЮЮТЬ В ТЕПЕРІШНІМ НАСТУПІ НА 112.000 ПОЛОНЕНИХ І 1.300 ГАРМАТ.

ВАШИНГТОН, 28. серпня. — **ВІД ДНЯ 1. ЛИПНЯ ДО ТЕПЕР ВІЙСКА АЛІЯНТІВ І ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ВЗЯЛИ ПОВЕРХ 112.000 ПОЛОНЕНИХ І ЗДОБУЛИ ПОВЕРХ 1.300 ГАРМАТ, як се заявив шеф американського генерального штабу, ген. Марч.**

АНГЛІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ МІСТО БАПОМ.

Від 21. серпня взяли 26.000 полонених і здобули 100 гармат.

ЛОНДОН, 29. серпня. — Урядовий англійський рапорт звучить:

„Успішні напади переведені четвертою, третою і першою арміями англійськими, зробили неприятелеви неможливим удержати ся на давних становищах над Сомою.

„На цілім фронті неприятель був приневолений опорожнити з великими втратами в полонених, гарматах і матеріялах весь терен, який здобув великим коштом в битві в марті і цвітни. Наші війска дійшли до західного берега Соми напроти Бріє і Перон.

„На північ від Ем наші війска дійшли до Комбель, Борваль, Боленкур і Фремікур. На тім фронті прийшло нині до завзятої битви і ми завдали піхоті неприятеля, яка робила зусиля, щоби спинити відворот, тяжкі втрати.

„Нині рано австралійські війска заняли місто Бапом, прогнавши відти задні сторожі неприятеля.

„Число Німців, полонених в битвах від 21. серпня, переходить 26.000. В тімсамім часі здобули англійські війска поверх 100 гармат".

ФРАНЦУЗИ ЗДОБУЛИ ПО ЗАВЗЯТІЙ БИТВІ МІСТО НОЙОН.

Французькі війска перейшли в кількох місцях ріку Алет.

ПАРИЖ, 29. серпня. — Французький урядовий звіт доносить:

„В протягу дня наші війска віднесли нові успіхи в околиці каналу ді Норд, до якого ми зближили ся на цілій довжині. Ми здобули ліс Кесной і місцевість Борен.

„Дальше на полудне наші війска здобули по завзятій боротьбі місто Нойон. На схід від Нойон наші війска заняли становища на горі Ст. Сімеон і здобули села Ляндрімон і Морлїнкур. Кількасот Німців взято в полон.

„Між Оазою і Еною наші війска переправили ся в кількох місцях через ріку Алет помимо сильного опору зі сторони неприятеля. Кіні і Пон Ст. Мар находять ся в наших руках".

НІМЦІ ДОНОСЯТЬ ПРО СТРАТЕГІЧНИЙ ВІДВОРОТ.

Американські війска мали потерпіти тяжкі втрати.

БЕРЛІН, 29. серпня. — Німецький рапорт доносить:

„На полудневий схід від Аррас прийшло нині пополудни до битви. Битва відбуваєть ся на новій лінії, яку наші війска по переведеню стратегічного відвороту заняли на схід від Бапом, Перон і Нойон. Над рікою Алет брала участь у битві також піхота.

„На боєвім фронті між Алетою і Еною сильні напади французьких і американських війск не принесли їм успіху. Їх зломано, спричиняючи неприятелеви, а передівсім Американцям, дуже тяжкі втрати. Поверх 50 тенків розстріляно в кусні.

„Між Оазою і Еною боротьба була обмежена до поменьших боїв піхоти. Над рікою Весль мекленбурські гренадієри ударемнили напад Американців на місцевість Базоч. Баденські війска відобрали приступом від Американців місцевість Фісмет в долині ріки Весль.

„В обох тих боях Американці потерпіли дуже тяжкі втрати і полишили поверх 250 полонених в наших руках.

„В Аргонах наші патрулї перевели кілька успішних нападів, беручи в полон кількох Італійців".

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВОРОХОБНЯ НА УКРАЇНІ НЕ ПРИТИХАЄ.

Заворушеня серед селян прибирають грізні розміри.

ЛОНДОН, 29. серпня. — **ЗАВОРУШЕНЯ СЕРЕД СЕЛЯН НА УКРАЇНІ ПРИБИРАЮТЬ ГРІЗНИЙ ХАРАКТЕР, як се доносять нині одержані тут вісти.**

Вісти доносять знова про змагаючі ся бої між селянами і німецько-австрійськими жовнірами, які стрічають щораз більшу трудність в удержаню контролі на Україні і у визискуваню краю.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

В АВСТРО-УГОРЩИНІ ГРОЗИТЬ ВИБУХ РЕВОЛЮЦІЇ СЛАВЯН.

Чехи, Поляки і полудневі Славяни приготовляють ся до повстаня.

АМСТЕРДАМ, 28. серпня. — Телеграма з Відня до бременської часописи „Везер Цайтунг" доносить, **що в околицях, замешкалих Поляками, Чехами і полудневими Славянами, даєть ся завважити від певного часу рух якоїсь загальної мобілізациї та що можна надіяти ся з їх сторони в короткім часі розпочатя ворожих кроків.**

Кореспондент „Везер Цайтунг" твердить, що признане независимости Чехо-Словаків Англією стало ся на підставі угоди з Чехами. Кореспондент пригадує, що воно стало ся рівночасно тоді, коли др. Карло Крамарж, президент чеського парляментарного союза, видав був в імени „Чесько-словацької Народної Ради" відозву до населеня, в якій він заповідає, що прийде час, коли нарід перейде зі слів до чинів.

Кореспондент наводить ще богато инших фактів, які вказують, що Чехи приготовляють ся до великих діл та що час їх виступленя є вже недалекий.

Відозва „Чесько-Словацької Народної Ради".

ВАШИНГТОН, 20. серпня. — Ново основана „Чесько-словацька Народна Рада" в Празі оголосила манїфест до чесько-словацького народу, копію котрого одержав також тутешний комітет „Чесько-словацької Народної Ради".

В манїфесті є виложена програма ради. Вона обіймає отсї головнійші точки:

Зєднане і підпорядковане всїх сил чесько-словацького народу в цїли зреалїзованя національних змагань.

Візване всїх Чехів і Словаків до боротьби за свободу.

В манїфесті висказуєть ся довіре щодо висліду боротьби і заявляєть ся, що власна сила чесько-словацького народу, яка пробудила ся з довгого гробового сну, поставить нарід в сьвіті в ряді свобідних держав будучого освободженого і цивілізованого людства.

Праська часопись „Народні Лісти", яку недавно закрило австрійське правительство, появила знова. З нагоди манїфесту помістила вона слідуючу від себе увагу: „В хвилї, коли парлямент є близкий розвязаня, Чехи утворили своє парляментарне тіло, яке має рішати долю чеського народу".

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

КАДЕТИ ПРОГОЛОСИЛИ НОВЕ РОС. ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Диктатура спочиває в руках кадета Степанова і ген. Алексієва.

БАЗИЛЕЯ, 28. серпня. — Телеграма з Киева доносить, **що 200 російських кадетів, які були свого часу вибрані делегатами на установчі збори, відбули в місті Самарі нараду, на якій проголосили нове російське правительство під управою диктаторів, провідника кадетської партії, Степанова, і бувшого головного команданта російських війск, ген. Алексієва.**

(Телеграма з Парижа доносить, що в склад тріюмвірату, в руках котрого має спочивати диктаторська власть, належить крім Степанова і ген. Алексієва також **Авксентієв, бувший провідник правих соціялістів-революціонерів).**

Треба міліона війск для уратованя Росії від Німців.

ЛОНДОН, 28. серпня. — **„Аліянти мусять вислати 1,000.000 жовнірів, між тими 250.000 зі Злучених Держав, на поміч протиреволюціонерів, коли Росія має бути уратована від Німеччини і большевиків".**

Таке переконане виявив князь Николай Голіцин, який був свого часу маршалком церемоній на дворі бувшого царя Николая II.

„Бережіть ся перед Керенським як перед їдовитою гадюкою", остерігає князь. Ся осторога сходить ся разом з цікавою вісткою, яку подали недавно часописи, а іменно, що французьке правительство веде тепер слїдство з причини донесеня, що Керенський, бувший російський премієр стоїть в зносинах з большевиками і зраджує разом з ними Росію Німеччині.

„Я знаю з достовірних жерел, що Керенський від часу свого поваленя жив в Архангельску, запустивши довгу бороду і перебуваючи там під іменем „горожанина Марковича" — заявляє дальше князь. — **Большевики знали дуже добре про побут Керенського і він стояв в тісних зносинах з большевицьким правительством, яке уложило плян і ціль його подорожі до Англії.** Сподію ся, що французьке правительство небавом викриє на сьвітло дійсну правду".

Кн. Голіцин потвердив вістку про замордоване большевиками бувшого наслїдника престола, царевича Алексія.

Князь Голіцин є шість стіп високий і числить около 40 літ. Він перебував тепер у Лондоні, де приїхав відвідати свою жінку. Підчас війни служив він довший час на боєвім фронті в Галичині.

Він в розмові з кореспондентом заявив між иншим також отсе:

„Я думаю, що Росія в короткім часі перемінить ся в конституційну монархію. Новим царем буде великий князь Михайло. Росія ще за довгі роки не буде готова стати республикою.

„Після мого переконаня Злучені Держави мають ідеальну форму правлїня".

Большевики підписали ще три доповняючі угоди з Німеччиною.

ЛОНДОН, 28. серпня. — **В Берліні підписано три дальші угоди між Росією і Німеччиною, які становлять доповнене до мирового договору, заключеного в Берестю Литовськім.**

Сї доповняючі угоди дотичать подрібних справ мира, фінансів і цивільного права між Росією і Німеччиною, які не були обняті берестейським договором, але полагоджене котрих було застережене на пізнійше.

В тій справі в Берліні ведені переговори тягнули ся через кілька тижнів.

Суперечні вісти про увязненя представників аліянтів.

АМСТЕРДАМ, 29. серпня. — Підчас коли телеграма з Москви до „Райніше Вестфеліше Цайтунг" в Ессен доносить, що большевицьке правительство випустило на волю дипльоматичних представників держав аліянтів, то послїдні вісти з Москви з дня 26. серпня твердять, що американські і англійські дипльомати зовсім не були увязнені. Одначе остання телеграма до „Райніше Вестфеліше Цайтунг" доносить, що військові місії аліянтів ще досї находять ся у вязниці.

Американський генеральний консуль, Пул, находить ся ще доси в Москві, ожидаючи від німецького правительства позволеня на безпечний переїзд, як се доносить дальше телеграма.

Ген. Корнілов знова живий.

ПАРИЖ, 29. серпня. — Владимір Бурцев, російський революціонер, який від недавна перебуває у Франції, заявив, що одержав з Росії вісти, що ген. Корнілов, про смерть котрого кружили вже нераз вісти, є при житю.

Большевики проголосили знесене приватної власности.

СТОКГОЛЬМ, 29. серпня. — **Центральний екзекутивний комітет саветів,** як се доносить петроградська „Правда", **проголосив в містах поверх 10.000 мешканців знесене приватної власти в реальностях, яких вартість переходить границю, установлену місцевими саветами.**

Также уневажнено всї гіпотечні довги (моргечі), які були висші 10.000 рублів. Бувших властителів зрівнано з комірниками.

Се розпорядження не відносить одначе до заведень промислових.

Троцький перечить, немачеби в саветській армії були Німці.

АМСТЕРДАМ, 29. серпня. — **Російська бездротна телеграма доносить, що большевицький міністер війни Троцький заперечив, немаче би Німців і Австрійців зоружувано, щоби** [illegible] **боролись в рядах саветської армії.**

Троцький заявив, що лише ті з колишних полонених мають вступ до саветської армії, котрі стали російськими горожанами.

НА СИБІРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ПРАВИТЕЛЬСТВО ГЕН. ГОРВАТА ДОВГО НЕ УДЕРЖАЛО СЯ.

Аліянти заявили ся проти диктатури ген. Горвата.

ВАШИНГТОН, 28. серпня. — **Самозванчий диктатор, ген. Горват, провідник протибольшевицького руху на східній Сибіри, який робив зусиля підчинити під свою контролю всї російські війска на далекім сході, лише короткий час удержав ся при своїй власти.**

Дипльоматичні телеграми з Владивостока, які одержано нині у Вашінгтоні, доносять, **що замах ген. Горвата на сибірське правительство не удав ся завдяки інтервенциї союзних представників у Владивостоці, які повідомили ген. Плєшкова, котрий ділав в імени ген. Горвата, що вони будуть піддержувати дальше нове сибірське правительство.**

Як се доносять дальше телеграми, власть ген. Горвата тривала заледви одну годину. Дипльомати держав аліянтів заявили рішучо, що їх правительства не згодять ся на жадну особисту диктатуру, але будуть підержувати такі правительства, котрих підставою є вираз волї народу.

Ген. Горватови не позістало нічого иншого, як зректи ся своїх претенсій щодо державної власти. Чи він буде тепер поступав згідно з усилями аліянтів, се покажеть ся доперва в недалекій будучности. З дотеперішного його поступованя годі робити якихнебудь заключень щодо будучої політики ген. Горвата.

Війска, прихильні ген. Горватови, розоружено.

ВЛАДИВОСТОК, 29. серпня. — Патрулї аліянтів і чесько-словацькі розоружили всїх російських добровольців, які виступили проти сибірського правительства і перейшли були на сторону ген. Горвата.

По одногодинній нараді командантів війск аліянтів предложено тим війскам, яких число доходило до 400, ультимат. Їм сказано, що вони можуть повернути назад під команду ген. Толстова або злучити ся з війсками ген. Семенова або зложити оруже.

Не одержавши відповіди на сей ультимат, союзні і чесько-словацькі патрулї окружили бараки. Російські жовніри позамикали всї входи і відмовили ся розпочинати якінебудь переговори. Остаточно одначе згодили ся добровільно розоружити ся. В сей спосіб покінчило ся повстане російських війск проти сибірського правительства.

Битва над рікою Усурі.

ВЛАДИВОСТОК, 26. серпня. — **В суботу прийшло до завзятої битви здовж ріки Усурі.** В битві брали участь війска всїх аліянтів з виїмкою американських. Большевицькі війска втратили поверх 300 в убитих.

Головний тягар спочивав на Японцях. Японці здобули два панцирні поїзди і кілька польових гармат.

Центральне правительство для Сибіри в Іркутску з Гучковом на чолї.

ВЛАДИВОСТОК, 29. серпня. — Півурядові вісти доносять, **що при помочи Чехо-Словаків утворило ся нове центральне правительство для цілої Сибіри з осідком в Іркутску.**

Як се доносять вісти, президентом сього сибірського правительства мав бути іменований бувший міністер війни **Гучков.**

Ген. Семенов переступив границю Сибіри.

ПЕКІН, 2. серпня. — Ген. Семенов, провідник протибольшевицьких війск, перейшов границю Сибіри на захід від Манчулї і відзискав зелїзничу стацію Мациєвскую.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
To Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

ВШЕХПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ В ДІТРОЙТ.

Сього тижня зачав ся в Дітройт, Міш., так званий „польський сойм", на який прибуло около 1000 вибраних та іменованих делеґатів з польських кольоній в цілих Зл. Державах.

Скликанем того сойму заняв ся „Видзял Народови", польська політична орґанізація, яка стоїть під командою звісного **Іґнаца Падеревского,** котрий знова стоїть під командою звісного **Романа Дмовского,** презеса польського „заграничного правительства" в Парижи під назвою „Польскі Комітет Народови". Аби ту команду ліпше задокументувати, Падеревскі навіть спровадив на свій сойм Дмовского аж з Парижа.

Наради сойму відбувають ся головно в комісіях, а тільки загальна дискусія відбуваєть ся на повних засіданях, яких є дуже мало.

Перше повне засідане отворив **Смульскі,** звісний з участи в українськім „славянськім вічу" дня 30-го мая с. р. Сказав він, що на соймі є заступлений весь польський загал у Злучених Державах. Однак се не є правда. Польська політична орґанізація К. О. Н. („Комітет Оброни Народовей") майже не є заступлений; таксамо не є заступлені радикальнійші елементи і соціялісти. Заступлені є тільки ті орґанізації і ґрупи — часто ґрупи не громадські але кількох одиниць — котрі перед російскою революцією одушевлялись царською Росією та ожидали від неї спасеня для Польщі, значить — одушевлялись політикою **вшехпольською.** Крім запомогових і инших орґанізацій та ґазет сильно є заступлене польське духовеньство зі своїми приклонниками, які творять так звану „клерикальну ґрупу", а щодо числа творять трету часть сойму. Перед соймом та ґрупа держала ся ще трохи осторонь від инших ґруп, що клубили ся коло Падеревского. Тепер же, кажуть, Дмовскому удалось перевернути сю ґрупу на своє копито і ніби вже цілий сойм творить певну цілість і яко така цілість має також виступати на будуче і вести свою політику в Злучених Державах.

Ми назвали той сойм вшехпольським не тому, аби він заступав якусь партію вшехпольську, **але тому, що він заступає вшехпольську політику, якої творцем є власне той Роман Дмовскі, що на запрошенє Падеревского приїхав командирувати соймом.** Се одначе мати-ме ще дальші наслідки, бо акція Дмовского зєдинить ті ґрупи, що тепер заступлені на соймі в Дітройт, для вшехпольської політики Дмовского.

Ученик Дмовского — **Падеревскі** (не на фортепяні а в політиці) виголосив свою „програмову бесіду", в якій хотів „професорови" показати, що його праця не йде на пусто, бо „містш" фортепяновий потрафить бути також „містшом" у вшехпольській політиці.

Зачав він від того, що „Польща се не є малий нарід, бо вона більша від Норвеґії" (більша тільки числом населеня, але простором два рази меньша, а культурою далеко низша).

Дальше казав, що „Поляки не потребують американізації, бо американські ідеали є ідеалами польськими від тисячі літ". Ті слова Падеревского є не лише брехнею, але й образою для американської демократії. Хто знає польську історію, то знає, що в **Польщі ніколи не було свободи ані жадної демократії, а тільки неволя і шляхотська сваволя, яка довела Польщу до упадку. Сам же нарід польський був і є у польської шляхти тільки „бидлом". І пан Падеревскі сьміє небіжку Польщу, се історичне чудовище порівнувати з американською демократичною републикою!**

Казав він ще, що союз Польщі з Литвою з 1413 р. се перші „злучені держави". Се також неправда. Як польська королева Ядвиґа віддалась за литовського великого князя Ягайла, ще в 1386-тім році, то се були перші „злучені держави", бо „молода пара" злучила Литву і Польщу до купи, але се дало почин до литовського бунту. Була унія в Городлї в 1413 р., де вже польська шляхта мусіла зробити уступки для шляхти литовської, однак се не здержало таки польського наїзду на литовсько-білорусько-українські землї, а також і боротьби проти того наїзду. Короною того наїзду була сумної слави люблинська унія в 1569 р., де загарбано Україну на кольонію для польської шляхти, що тільки приспішило упадок „великої Польщі", за якою тепер вшехполяки так тужать. Такі то були „перші на сьвіті" „злучені держави". Ліпше про них мовчати.

Ще дальше Падеревскі балакав, що в 1573 р. в Польщі ухвалено релїґійну толеранцію (терпимість), але забув додати, що польський король мав свою „толеранцію", польська шляхта свою, а єзуїти також свою, а всі ті „толеранції" були насильним латинщенем і польщенем Українців, Білорусинів і Литовців, аж дійшло до того, що шляхту і міщанство спольщено. Такої „толеранції" Поляки тримають ся і тепер і на Литві бють ся на кулаки з Литовцями в литовських церквах.

Казав ще Падеревскі, що Поляків не треба вчити патріотизму, однак він мав на гадці шовінізм і заборчість, яких, розумієть ся, їх не треба вчити, — **але натомісць здало би ся відівчити.**

Говорив також творець вшехпольської політики, звісний **Роман Дмовскі** з Парижа.

Промови його ще не маємо, але згори можна сказати, що і „в Парижу не зроблять з вівса рижу". Шшехпольської своєї політики він не змінив і в розмові з репрезентантами американських ґазет потвердив, що тримаєть ся її дальше.

Наперед заявив він, що „жадає" **„великої Польщі".** В тій „великій Польщі" має бути, каже, 35 міліонів мешканців; з **українських земель там „має належати" Галичина, Буковина, Холмщина, а евентуально також Волинь і Поділе.** Така то Польща, каже Дмовскі, була би не лише „велика", але і „сильна". Вона, каже, була би запорукою мира і боронила би цілий сьвіт від німецької небезпеки, а також була би „сильним лїдером" славянських народів.

Завернувши собі 35 міліонами голову, забув сарака, що „велика" і „сильна" Польща вже раз, а властиво більше разів, впала через свою „величину" і „силу" та, що хто раз попік ся, не повинен другий раз лізти в огонь; хиба Полякови ще рішучо мало одної шкоди, аби стати „мондрим".

Певна річ, що така велика Польща, яка ще снить ся Дмовскому, се був би котел кипучий, який цілий сьвіт мусів би радше охолоджувати ніж рахувати на його поміч проти Німеччини.

Дмовскі може надувати свою „велику Польщу" як баньку, але сьвіта нею не здурить ані не надує.

• • •

Українці вважають дітройтський сойм не польським народним соймом, але вшехпольським.

Ціла команда вшехпольська, ціла політика вшехпольська, отже і ціла та армія вшехпольська, а тимсамим ворожа українському народови, який мусить таксамо ставитись ворожо до цілої тої ґрупи, що приймає вшехпольську політику Дмовского, Падеревского і Смульского.

Також і весь нарід американський не має причини відноситись прихильно до тої ґрупи, але радше має богато причин ставитись до неї таксамо як нарід український.

Перша річ, що та ґрупа хоче піддати велику польську іміґрацію в Злучених Державах (Поляки кажуть, що їх є тут 4 міліони) **під кураделю** горстки авантурників вшехпольсько-шляхотських **в Парижи,** з презесом Дмовским на чолї.

Дальше, що та ґрупа є **недемократична,** бо хоч вона робить собі адвертайзмент, що вона має спільні ідеали з американським народом, то на ділї вона має тільки „ідеали" польської шляхти і її вшехпольських форналів.

Та ґрупа також **заборча.** Забагає вона загарбати чужі землї у вшехпольсько-шляхотську неволю, а верещить, що бореть ся за свободу.

В дійсности на сю вшехпольську політику американський нарід повинен дивитись як на ворожу Злученим Державам, бо **американські Поляки повинні творити складову часть американського народу та держатись політики американської републики, а не стояти під командою вшехпольських самозванців з Парижа, які себе вважають за правительство „великої Польщі".**

А також і се, що .о елемент недемократичний, із заборчими цілями, повинен вказати американській нації, що слїд його відкинути і знехтувати.

Американська република — се не є місце для плеканя середновічного невільництва і заборчости.

ПАМЯТАЙМО НА СЕ!

Приходить слушний час! Приходить уже ся велика хвиля, на яку ми ждали сотки літ, до якої ми тужили всім своїм єством, цілим своїм серцем її бажали у своїм мріях і пестили нею нашу душу. Готовили ся ми до неї довгі літа, острили ум, очікували долї і волї, гартували духа, будили завзяте, кріпили ся взаїмно, заохочувались до жертв і т. д.

І прийшла ся велика хвиля і кличе нас сповнити заповіт Шевченка: зірвати кайдани, які сотки літ давили нас; пімстити сї кривди і знущаня, якими через довгі літа давили нас кровопийці.

І кличе нас ся історична хвиля підняти свою честь, показати відвагою, що ми сини завзятих борців, що і в наших жилах плине козацька кров, що ми за свій нарід своє жите дамо.

І от надходить хвиля, в якій щораз більше даєть ся чути, що нарід встає, кайдани рве. Або жити вільними, або згинути в боротьбі за свій нарід і за його волю.

Урвав ся вже терпець народів і прийшла хвиля відплати.

Велика Росія і ненависний царизм упав, нарід двигнув ся з вікового сну і вхопив за зброю проти тих кривд, які терпів сотки літ.

Український нарід несе також пімсту своїм гнобителям. Якраз в сій хвилї він хоче почислити ся з віковим ворогом свого поступу, волї і свобідного розвою своїх національних прав. Український нарід охоплений вже твердим переконанем, що наспів слушний час відплатити ся усім тим кривдителям, які знущали ся над ним цілими сотками років.

Український нарід дає всьо, що має найдорозшого; проливає найдорозшу кров і дає найдорозше своє жите.

Скількиж то полягло вже буйних голов на поли бою! Скількиж то українських материй остали ся вдовами, а скільки дітий сиротами! І не одному ще смерть заглядає в очи!...

Скількиж то і ми тут ночий не доспали, скількиж то і ми тут жертв наскладали. Але все те — то ще замало, замало!

Які-ж ми веселі, які-ж ми цікаві, як ми любимо прочитати в часописи, чим смутять ся, а чим веселять ся наші дорогі земляки.

Український Народе! Тепер наші брати борють ся за свободу і за свої людські права. А я від себе скажу таке: тепер беть ся охота, тепер беть ся патріотизм, тепер беть ся енерґія, тепер беть ся хоробрість, а й злість. Алеж памятаймо, дорогі Братя і Сестри, що колись упаде охота, колись упаде і патріотизм, колись упаде й енерґія, колись упаде й хоробрість і злість, а наступить ще більший холод і голод ніж тепер є. Тоді аж наші братя і сестри пригадають собі, що вони мають ще когось; пригадають собі, що вони мають за морем своїх братів, свою родину — українську родину. Будьмо-ж ми певні, що не маленьку руку наші рідні до нас наставлять, але велику руку і то руку збідовану, мізерну, покалїчену, худу й кощаву зі страшного голоду, зі страшного лихолїтя.

Що-ж ми тоді, Братя і Сестри, скажемо, як не будемо на се приготовані? Деж ми тоді подіємо ся? Де ми тоді, за чиї плечі сховаємось? Де ми скриємо ся зі встиду? А що скажуть про нас инші народи? Як вони нас осудять?...

Над сим ми, українська родино, мусимо застановити ся! Мусимо робити більший рух за збиранем жертв для наших рідних братів!

До сего діла мусять взяти ся всі наші інституції, всі наші орґанізації в Америці — і то не так, як дотепер. До сего треба єдности і солідарности, а робота пійде вперед.

Тож до праці!

Іван Климашко.

ЧЕТВЕРТА ПОЗИЧКА СВОБОДИ.

II.

Коли ми віримо, що всякі комітети без кооперації цілої суспільности є безсильними у всіх народних ділах, то в тім ми розуміємо, що і в надходячій четвертій Позичці Свободи всі наші українські комітети, хоч би ми їх числили сотками, будуть безсильні без помочи кождого Українця і Українки.

Богато з нас розуміє справу так, що коли ми вибрали комітет, то той комітет має зробити всю роботу за нас. Така думка є мильна і ми повинні її викинути з голови. Бо чи можливим є, щоби одна чи кілька одиниць зробили роботу за сотки або тисячі?

В більших містах, як Ню Йорк, Філядельфія, Шікаґо і т. п., проживають тисячі Українців. Комітетів в тих містах маємо лиш по одному. Отже чи можливо є, щоби той один комітет зробив роботу за ті тисячі? Неможливо. Через те власне спільна праця є конечна, коли ми бажаємо, щоби Українці не остались позаду других народів.

Ми, Українці в Злучених Державах, не повинні забувати на те, що маємо важний довг супроти американської суспільности. Недавно тому, заледви пару років назад, російські і австрійські правительственні власти говорили нам, що Українців нема, а коли українська делеґація вдавала ся на авдієнцію до тих властий о якусь поміч для наших покривджених родин, то вона дістала коротку відповідь: „Адіє, мої панове!"

Такого нам не сказав президент Злучених Держав Вілсон, коли ми просили його о поміч для наших родин у старім краю в минувшім році. Але противно, він вислухав нашу просьбу, назначив день 21. цьвітня 1917 р. яко „Український День", а в своїй проклямації до американської суспільности він говорив: „Не відкажіть своєї помочи тим людям, яких навістила війна, голод і пошести".

А коли прийшов день 21. цьвітня, то Американці давали лепти, хто що міг, зі щирим серцем, і жертвували тисячі долярів для наших братів, „яких навістила війна, голод і пошести". Вони дали, а не позичили. Нині правительство Злучених Держав каже: „Українці в Америці, позичте нам своїх гроший, а ми вам віддамо з процентом". Чи маємо ми відмовити такій просьбі?

Тому ми повинні з піднятим серцем і радісним чувством приступити до тої важної праці. Покажім, що ми вміємо відплатити ся добрим за добре; що ми розуміємо те, що тут кується доля українського народу, як і доля всіх прочих демократичних народів, котрі люблять свободу.

А. Пашук.

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ НА СХОДІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Великі приготованя роблять ся в Німеччині для відновленя економічних інтересів центральної Европи. Німецька Економічна Рада для центральної Европи містить в ґазетах величезні оголошеня в тій справі. Програма сих приготовань є інтересна, бо говорить більше дефінітивно про торговлю з підбитими державами. Говорить ся примірoм таке: — „Основане новосформованих держав на заходї і полудни Росії, а також відбудоване знищених війною територій, спричинить масу ріжних замовлень, в яких німецький промисл мусить бути заінтересований. Німецька пайка мусить бути забезпечена договором, так, щоб Америка і инші аліянтські держави не мали змоги конкурувати при помочи своїх таньших сирівці і таньших товарів."

Иншими словами, Німеччина хоче, щоби східні держави були змушені купувати її товари по штучній ціні, замісць купувати їх на таньших ринках. Говорить ся, що сим способом Німеччина буде могла доставляти польським містам всякі прилади для каналізації, ґаз і електрику; говорить ся також, що условя на Україні, Литві і в балтійських провінціях є ще більше примітивні. Знищивши сї краї до руїни, німецький будівляний промисл хоче захопити свої руки монополь на відбудоване їх.

Слідуючим кроком мають бути заходи одержати від українського правительства концесії на експльоатацію копалень. Тоді знова Німеччина мусить наложити відповідну зелізничу тарифу для торговлї з Польщею, з Балканом і з Україною. В тім напрямі німецька програма говорить: — „Орґанізація розвитку нашого вивозу на схід і на полудневий схід не може в ніякий спосіб йти в супереч з економічними задачами заморськими, які Німеччина має виконати по війнї. Але коли пропорція нашого вивозу на схід і на полудневий схід виносила перед війною 32, в порівнаню з 68 на полудне, північ, захід і за море, то тепер вона правдоподібно захитаєть ся в користь сходу, хочби навіть на якийсь час по війнї, головно тому, що, коли би навіть привернено повний економічний мир, покажуть ся перешкоди задля великої американської конкуренції і тому, що наша торговельна система є знищена. Більше значінє сходу буде означати, що схід піддержить німецьку економічну силу, аж доки вона не прийде до старої могучости, яка обмотає цілий сьвіт. Заходи привернення наших сьвітових зносин мусять від самого початку бути основані на наших економічних зносинах зі сходом і полудневим сходом. Ся процедура є конечна для поправленя нашої виміни, бо лише захід може нам дати кредити, потрібні нам для сьвітової торговлї. Але одиноким способом для осягненя сього є лише мирне загарбуване сьвіта. Для політичного і економічного житя Німеччини наша континентальна політика мусить бути вибудувана, а її будову мусимо починати з наших позицій на сході і на полудневім сході".

СТАРІСТЬ НАРОДІВ.

Чоловік молодий і здоровий хоче в почуваню своєї умової і фізичної сили реформувати сьвіт після своїх поглядів і нераз під впливом того довіря в себе доконує діл, котрі людий вправляють у подив. Але в міру поступу віку слабне щораз більше реформаторський запал і енерґія, і з мущини, котрий хотів перевернути сьвіт, робить ся старець, котрий бажає лише спокою в дома і поза домом, сидіти у виґіднім кріслї, уникати всякої зміни, навіть найменьшої, в своїм мешканю, і з загорілого реформатора стаєть ся упертий консерватист, нераз навіть і завзятий ворог всякого поступу.

Коли говорить ся, що громада великий чоловік, то тим більше можна сказати тесаме і про нарід. Як молодий чоловік доходить до дозрілого віку, а в нім набирає всіх прикмет властивих тій добі часу, таксамо старіють ся цілі народи.

Возьмім примірoм Китайців. Перед кілька тисячами літ був то нарід геройський, зробив найбільше винаходів на кули земській і коли Захід, як в Азії так і в Европі, грязнув в темряві і варварстві, Китайці доконали множество винаходів, цінних ще дотепер. Вони винайшли стрільничий порох, магнетичну іглу і її застосоване яко компас, туш, відкрили спосіб переробляти коалін на вельми придатну порцеляну і виробляти з неї множество гарних і пожиточних предметів, що мають в житю неустанне застосоване; відкрили спосіб плеканя шовківниць, отримуване через те шовку і множество тканин з него, а відтак барвлять їх в дуже тривкий спосіб. А чим є в сьвіті сегодня Китайці? Кождий Китаєць є, як добре се висказано, 90-літнийм старцем, котрий нічого не бажає, як тільки спокою, і уникає всього, що колотить спокій. Китаєць не хоче ані телеграфу, ані телефону, анізелізниць, ані нічого, фону, ані зелізниць, ані нічого, сотворила. Він засклепив ся в консерватизмі, посуненому до остаточних границь, і ставляє завзятий опір всякому поступови, який приносить зі собою західна культура. Китай, яко держава, не має тепер наймень шого значіня, і мимо своєї людности, що числить, а може і переходить пів міліярда голов, китайці не могли ставити достаточного опору горстці европейських і японських військ перед кількома лїтами і були змушені дозволити, щоб їм европейські держави забирали частинами край. Прецінь китайське військо за першим вистрілом в панічнім страху втікало з поля битви, на котрім навіть не приходило до формального бою.

В часї, в котрім Китайці стали на вершині своєї духової і матеріяльної могутности, але оказували вже певні признаки старіня, переселенці китайські дотерли на своїх славних джунках (лодках) до Японії і там серед молодого, але сильного племени, защепили китайську цивілїзацію. Цивілїзація та буйно приняла ся на новім ґрунті, але набрала, як се само собою розуміеть ся, ціх, властивих Японцям, віджила посеред них і стала жерелом не застою, але поступу, яке їм позволило отворити очи на европейську культуру і так виробило дані їм вже відай від природи здібности, що та невеличка Японія поконала перед кільканайцяти роками Китай, а недавно Росію, і стала ся сегодня першою повагою на далекім Сході, де з певностию відіграє ще не одну дуже важну ролю.

Але перейдім з так далекого Сходу на Захід і придивім ся державам, розселеним над берегами Середземного моря. Найстаршу тут знаходимо цивілізацію в Єгипті, котру Єгиптяни дістали найправдоподібнійше з Асирії. І тут пізнаємо по слїдах будівництва нарід могутний, у високім степени цивілїзований, котрий доконав навіть без тих помічничих средств, якими послугуєть ся теперішна техніка, великих діл, що імпонують нам і тепер своми кольосами і помислом; скажемо тут хотяй про піраміди і роботи, які мали на ціли використати як найлучше відсьвіжуючі землю виливи Нілю. І той нарід, колись так великий своїми ділами і своєю цивілїзацією, істнує і тепер, але як убогий фелах, що управляє нужденно землю, і нічим не пригадує своїх предків зперед кілька тисяч літ.

З Єгипту цивілїзація розширила ся на Грецію, котра оставила по собі славні на цілий цивілїзований сьвіт скарби літератури, штуки і будівництва, а сегодня істнує яко держава з дуже мало просьвіченою людностию, бідною, що не тішить ся доброю опінією під оглядом уцтивости, без найменьшого значіня в Европі ледви істнує, і котра лише завдяки Европі спасла ся перед забором турецьким; та все те стало ся не з любови до неї, але з власного інтересу.

Цілком подібно стало ся з Арабами. Були вони колись народом великим і геройським, в перших лїтах ісляму мали учених, котрі посунули науку вперед, а головно математику і природничі науки, мали знаного з мудрости Гаруна аль Рашіда в Баґдаді, заняли Еспанію, там позакладали школи і побудували будівлї, які перетривали аж до наших часів і будять подив своїм велитом і незвичайно майстерним виконанєм та оздобами. А днесь чим є Араби? Диким народом, що платить данину турецькій державі, народом, де розвиваєть ся тільки варварство, розбої і надужитя.

А Еспанія? І вона колись була могутною державою. Про її монарха говорено, що у него ніколи не заходить сонце. І та Еспанія тратила через свій немудрий заряд кольонії одну за другою, а в недавних часах стратила Кубу, де здеморалізована і ведена католиками адміністрація еспанська робила все, щоби Злученим Державам торувати дорогу, а вітчину позбавити власности, незвичайно богато обдареної природою. Коли від 140 літ за рядів еспанських на Кубі і Гавані не обійшлось ані один рік без жовтої пропасниці, то та хороба майже сейчас заникла, коли Куба дісталась під адміністрацію Злучених Держав, а уряд американський вислав до Гавани лікарську виправу, яка винайшла причину жовтої пропасниці і обдумала проти неї зарадчі средства.

Нині такою державою будучности є Злучені Держави. На кождім поли мають вони людий дїяльних, котрі є більше практичні і посувають кожду добру гадку вперед і кожду гадку, що виринула в Европі, вводять в жите в розмірах подиву гідних. Але і на поли науки Злучені Держави мають велике число добірних людий. Богаті люди, міліярдери, памятають про науку і дають міліони на закладане нових або побільшене вже істнуючих університетів. Що в Европі держави роблять для науки нераз по довгих десятках літ триваючих роздумувань, то в Злучених Державах роблять в одній хвили богаті і переняті духом публичного добра горожани. А могутність мілїтарна Злучених Держав допровадила до сего, що вони своїми арміями може рішать сьвітову війну.

Злучені Держави є тепер і будуть через довгі столїтя пострахом для цілого сьвіта. Одначе ся їх могучість не буде тривати вічно. Після незмінних прав природи вони уступлять колись першенство иншій державі, котрої тепер ще не знаємо.

Аматор може бути особою, яка війшла в перший степень несьвідомости.

Забогато ударів загасить сьвітло любови.

ДОПИСИ.

З BERWICK, PA.

Поклик до місцевих Українців в цїли складаня жертв на Народний Дім в Бервік, Па.

День 30. червня 1918 року нїколи не вийде з памяти думаючих громадян, бо в тім дни відбула ся нарада, яка дала нам велике моральне вдоволене. Літами леліяні мрії, які стреміли до здвигненя своєї народної сьвятинї, перемінили ся в дійсність. І так за волею Бога, завдяки починови нашого пароха і змаганю сьвідомійших одиниць та жертволюбивости деяких парафіян будову Народного Дому вводимо в житє. От, чого ми діждали ся! Сон переходить на яву, гадки дїлом стають!

Маючи на увазї средства громади, відповідні проектованій будові, ми вибрали в тій цїли комітет, що заняв ся збіркою. Жертволюбивість деяких наших громадян перейшла всякі ожиданя, бо в двох днях вечерами зібрано $1.414, за що на сім місци комітет складає жертводавцям щиру подяку. Видно, що вони, розуміючи потребу своєї власної спільної хати, сягають охотно до своїх кишень і дають гріш радо, як мама груди своїй дитині. Однак, на превеликий жаль, не всї у нас такі. Многі є з думками поділеними, говорять иншим язиком, тай серце у них мовби набоки зроблене. Не захоплюють їх житеві змаганя. Не хотять розпращати ся з царством темноти. Шкодують рішити ся на великий крок.

Братя мої! Чесні Громадяни! Велике питанє являєть ся перед нами! Уважаймо, щобисьмо сумної слави по собі не лишили! Коли наша справа вийшла з наших серць на сьвітло денне, коли двиганє нашого Народного Дому поступає широким кроком вперед, то даймо лепту на той дім! Будьмо дорогоказом для грядучих поколїнь! Бо коли матеріяльна доля нам тільки нам приязна, коли наш щирий характер хоть трошки творить бажанєм видїти свою институцію, то виявім почуванє во всі! Зложім датки на наш дім, який буде спасителем наших діточок від асиміляції. Датки наші будуть знаком потвердженя, що наші наміри є слушні.

Дорогі Товариші! Прийдїть з помочию як найбільшим числом! Докінчім зачате діло, щоби з нас вороги не сьміяли ся! Покажім, що в нас є дух і сила! Нинї, коли видимо догідний пункт, коли наші стараня доходять до наміченої цїли, ми не будьмо запорою до свого щастя. Не лишаймо нічого судьбі, бо судьба не хоче бути ласкава! Самі за діло возьмім ся серіозно! Не курім холоднокровно файки на вид так благородного початку, бо се буде один з найгірших вчинків, який наше імя буде пятнувати через многі грядущі віки. Братя милі! Будуймо народне прибіжище, той предмет гордости! В нїм будемо мати нагоду разом сходити ся, по праци розірвати ся, з родинами і знакомими спільно й свобідно забавити ся та много инших красних несподіванок учути.

„Українські Родичі! Таж Ви маєте малолїтків, котрих доглядаєте як ока в голові. Ви леліете в серцю великі надії, тож сталїть любов своїх діточок до рідного слова і до своїх предківських звичаїв. Ваші діти, хоть колись не будуть з Вами тілом, то будуть духом, бо память вічно буде тлїти в їх грудях. Тож дбайте про свій цьвіт, будьте любителями знаня, бо наш подвиг буде єдиним ратунком перед викидами совісти.

Ой, дав би Бог, аби мої просьби зарили ся глибоко в Ваші груди, аби Ви показали, що не затерла ся в Вас тая сила, що творить національну родину.

Тож до діла, в чім щасть нам, Боже!

Н. Михайлишин.

З PHILADELPHIA. PA.

Федераційне віче.

В недїлю, 25. серпня б. р., відбуло ся в нашім місті так зване федераційне віче на покритє коштів делеґації, котра їздила до Вашінґтону 4. липня. Щодо складок то правда, що нїхто не колектував, тільки продавали по висшій цїнї книжочки, з котрих чистий дохід пійшов на кошт висше згаданої делеґації.

Першим бесїдником був п. Заплатинський зі Скрентон, Па., котрий досить красно представив ту біду і нещастє, яке навістило нашу Україну. Красно говорив і видко було на його лици співчутє для нашої рідної землї. Він дістав бурю оплесків, без ріжниці чи з Федерації він був чи нї, а се тому, бо говорив до річи і цїлком анї народних анї політичних орґанїзацій не нарушував та не згадував, що він говорить з рамени Федерації.

По короткій перерві прибув пан М. Січинський з Ню Йорку. Насамперед він зачав розпродувати книжки. Тут нарід зачав виходити з галї, бо було до пятьсот людий, з котрих оставило ся заледви зо дві сотки. Коли так звана президія побачила, що люди виходять, вони заперестали продаж, а М. Січинський розпочав свою місію. З початку їхав не зле, але коли вже конї добре розігнали ся, він тоді їхав, куди попало — через У. Н. Союз, Провидїнє, Стеткевича, Лотоцького, Цурковського, „Свободу", „Америку" (Ардана і Бориска не згадував), „попів" і церкву, а скінчив, показуючи пальцями на людий: ти маєш кайзерів пікчер, ти хрунь, ти Нїмець, і т. д. Сказав також, що хто тільки читає „Свободу" й „Америку", той є зрадник. „То — каже — вони тільки тепер так пишуть за народом, але по війнї всї знов будуть писати за Австрією і кайзером і за пятьсот долярів продадуть своє сумлїнє". Поміжи людьми почав ся шепіт, що Січинський вже цїну на сумлїнє має, так нїби він вже згоджений. Досить тої бесїди було, аж зачали читати резолюції протесту проти Нїмців. Нарід знова втишив ся і радо приняв той протест.

Коли пан Січинський побачив, що нарід знов є лагідний, то по третій точці сеї резолюції встромив такі слова: „Чи ви любите Федерацію? Котрий любить, нехай піднесе руку". Таких було може зо двайцять, що піднесли, а більше нїхто.

Тоді виступив один чоловік і сказав: „Я не є в Федерації, але коли щось доброго друга орґанїзація робить, то я не є сему противний і не думаю, щоби хтось противив ся добрій роботї. Думаю також, що тут не є місце на таку мову, бо сим робить ся роздор". Але предсїдатель Бучацький таки щебетав на сценї, що то киринник і т. д. Нарід з місць повставав. Одні пійшли з лайкою на устах, що задармо напекли ся в галї, а декотрі лишили ся до кінця і чекали, що далї буде.

При кінци Січинський закликав записувати ся до Федерації, але я не бачив нікого, щоби записував ся.

Ось вам доказ, як люди люблять Федерацію. А Б. Дамян не помилив ся, коли сказав:

А Січинський сьвітло сіє
Аж темнїє всім в очах.
Хто йому гріхи закине,
Того він в лице — тарах!

П. А.

ВАЖНЕ ДЛЯ НЮ ЙОРКУ.

Подаєть ся до відома нюйорській громадї, що вписи дїтий до школи, як рівнож вписи на курс для неграмотних, починають ся 1-го вересня с. р. і будуть тривати через два тижнї. Зголошувати ся особисто до Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6-та ул., Ню Йорк, між годиною 7-мою і 9-тою вечером.

Заряд Народної Школи при Укр. Нар. Громадї.

НАЙМЕНЬШЕ КУЛЬТУРНІ ЛЮДИ.

Найбільшим диким, зглядно зовсім первісним народом на сьвітї є тепер племя Кубу, що мешкає в нутрі лїсів на великім острові Суматра, положенім на самім рівнику, на полудневий схід від Азії. Відкрив його учений Кемпен. Племя Кубу дїлить ся на дві части, які значно ріжнять ся від себе. Одна галузь сего племени називає ся Орандж Кубу. Вониісповідують магометанську віру, а займають ся рільництвом. Друга галузь сего племени се зовсїм дикі люди, які ведуть кочівниче житє і проживають у величезних лїсах на полудневій сторонї острова. З великим трудом вдалось Кемпенови пізнати деякі подробиці житя сих людий, котрі мало що ріжить ся від зьвірів.

Вони не мають сталих мешкань, а живуть громадами та переносять ся заєдно з місця на місце. На ніч криють ся по печерах, або поміж галузями дерев, до яких привязують ся корою з гнучких дерев. Кемпен каже, що лише раз вдалось йому бачити одну родину, яка мешкала в буді під дахом, збудованім з поломаних гиляк дерев. Поза тим не міг Кемпен добачити у Кубів ніякої будівляної штуки.

Племя Кубу є невеликого росту. Жінки сего племени дуже негарні, прямо відражаючі. Щодо умового розвитку то не доходять вони навіть до уровеня деяких інтелїґентнїйших зьвірят. Їх одіж складаєть ся з кавалка шкіри, завішеної довкола паса. Одинокою їх збруєю є кусень заостреної галузи. Вони не знають ніяких стріл, нї лука. Домашних зьвірят анї домашної посудини не мають і не знають. Їх цїла праця полягає на вишукуваню поживи. Їдять усе, що лиш можна зїсти. Мясо зїдають сире. Великим присмаком для них є рід вужів, що живуть лиш на острові Суматра. Понятя власности у тих людий нема. Не мають вони також понятя о якійсь зорґанізованій силї, або о власти. Супружества заключають без ніяких обрядів, без ніякої форми. Доростаючі дїти волочать ся громадою та творять знов нові громади. Кемпен не завважав серед Кубів ніяких релїгійних вірувань, анї забобонів. Навіть похоронні обряди, які стрінути можна серед найдикших племен середної Африки, не звісні серед Кубів. Коли Куб умре, лишають його там, де впав або лежав. Воєн ті племена між собою не зводять. Коли два племена стрічають ся, не поздоровляють ся зовсїм, лиш переходять байдужно, як би нічого не замітили.

Чужі люди, передівсїм Европейцї, викликують між племенем Кубу незвичайну трівогу. По тяжких зусилях вдалось Кемпенови приглянутись громадї Кубу. Бажаючи пізнати їх мову, зловив Кемпен одного Кубу. Та сей дрожав лиш зі страху і не видав зі себе голосу. Коли хотїли його фотоґрафувати, він вирвавсь і утїк до своєї громади.

ПРОКЛЯМАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА.

ДО ВСІХ ЗАНЯТИХ ПРИ КОПАЛЬНЯХ УГЛЯ:

Істнуючий брак угля викликує поважну небезпеку, і то одну з найбільше серіозних, яка нас стрічає, і кличе до скорої і живої акції як властителїв копалень так і майнерів. Без достаточної достави угля наша воєнна програма буде опізнена; успішність наших війск борючих ся у Франції буде ослаблена; житє наших жовнїрів буде вельми загрожене а їх труди побільшать ся, а в многих домах по цїлім краю люди значно потерплять в часї наближаючої ся зими.

Я є добре переконаний, що ряди Ваших робітників зістали поважно ослаблені через побір, добровільне вступленє, і через потребу робітника в других важних промислах. Сї трудности можна однак побороти, і мимо сего можна добувати достаточну скількість угля, наколи кождий занятий у сїм промислї, від найвисшого урядника до наймолодшого хлопця, віддасть як найлїпшу роботу кождого дня через повне число годин праці. Властителї копалень мусять бути віддані як нїколи перед тим для створеня як найлїпшого заряду, для введеня можливо як найлїпших відносин праці; завести примірне поведенє супроти всїх працюючих, так щоби кождий з них міг працювати як найлїпше в згоді з другими. **Майнери повинні зголошуватись до праці кождого дня,** хиба були би перешкоджені непредвидженим случаєм, і повинні **оставати в копальнях не лише повний час праці, але також повинні глядїти на се, щоби видобути більше угля нїж колинебудь передтим.** Другі робітники, заняті у нутрі і коло копалень, повинні робити реґулярно і сумлїнно, так, щоби праця майнера не була в нічим опізнена. Се є особливо конечним вже від тепер, бо Ваше число може бути пізнїйше ослаблене через нові побори, які віддадуть армії сю Вашу частину людий, які не є конечні для Вашого промислу. Ті, що є покликані, однак працюють у важних галузях промислу, зістануть приділені до иншої кляси і їх патріотичним обовязком є приняти се. Є також патріотичним обовязком їх приятелїв і сусїдів відноситись з повним поважанєм до їх занятя. Одиноким робітником, який заслугує на пониженє серед його громади, є той, що занедбує віддати найлїпшу працю підчас сеї кризи, а не той, що приймає приділенє його до иншої кляси і працює реґулярно і слухняно для збільшеня достави угля. Важне завданє має ся виконати. Властителї копалень і їх урядники самі не можуть сего здїлати, анї також самі майнери не зроблять сего, однак обі сторони, дїлаючи спільно рука в руку з непохитною постановою усунути з краю сю найбільшу перешкоду до виграня війни, можуть певно се осягнути.

Я відкликуюсь до Вас з цїлим довірєм, щоби Ви взяли на себе сей тягар для випродукованя достаточної скількости угля. **Я певний, що Ви приймете на себе сей тягар і успішно його переведете, а через те Ви здїлаєте прислугу таксамо цїнну як служба в окопах, і здобудете признанє і вдячність цїлого народу.**

В БІЛІМ ДОМІ,
9-го серпня, 1918.

ВУДРОВ ВІЛСОН.

ЗАБОБОНИ ГИНУТЬ ПОВІЛЬНОЮ, АЛЕ ПЕВНОЮ СМЕРТИЮ.

Забобони гинуть повільною, але певною смертию. Житеві услівя людскости постійно зміняють ся, а з тою зміною услівій приходять і переміни духові.

Ідеї, засади, котрі уважали за незрушені як скали Альп або Гімалаїв, розвивають ся у воздусї.

Щодо того то треба згадати, що люди, котрі перші пропаґували нові ідеї, за весь час їх життя і діяльности були пятновані яко небезпечні аґітатори, атеїсти, сини пекла, опришки, чигаючі на легкий зарібок, на збогачене і т. д. А тепер вони шановані і в пошанівку будуть цілі віки, коли навідворот, їх обвинувачі і гнобителі перейшли в потомство з пятном ганьби, або згинули в непамяти.

Так було від початку людської історії, так є тепер і так, здаєть ся, буде в будучности.

Христа розпняли на хресті, бо був противником пануючого суспільного ладу. Згинув ганьблячою смертию, а його наука триумфує. Трохи пізнійше Ґалілей винайшов телескоп, котрий відкрив людскости таємниці фірмаменту неба. Сьвята інквізиція не могла погодити ся з думкою, щоби чоловік міг слідити таємниці неба і обвинила його о виступлене проти релігії; видала йому процес і загрозила смертию, коли здобутої науки не відкличе. Ґалілей не з боязни за своє жите, лише з боязни, що наука і дальша праця затратить ся, свою науку відкликав. Але лишила ся вона в мозку і людскість з неї скористала.

Дальше, Бруна спалено на стосі, бо посьмів твердити, що земля а не сонце обертаєть ся. Умираючи в тяжких муках, котрих йому не жалувала сьвята інквізиція, говорив: „А таки (земля) обертаєть ся!

Ті мученики діждали ся вінця слави, а інквізиція — ганьби.

Пізнійше американські кольоністи і нарід французький задецидували, що „від Бога походяча власть королів і князів зайшла задалеко" і взяли ся до скороченя о голову толубів тих „божих помазайлів". Аристократія, французький клєр і дальші посьвячені голови не жалували слів на наклеймоване сего „поганого морду", але що-ж... нарід хотів самий рядити.

Юрій Вашінґтон, Т. Пейн, Г. Патрік і провідники французької революції — вшановані історією, а їх противники висьміяні.

Невільництво в Злучених Державах уважали правним — за людське і за боже право. Нічого в нім і для людий через се за зле не бачили. Попи ще й сьвятим письмом доказували, що невільництво є слушним, а судії, що — правним. Але на нещасте для тих зацофаних найшли ся „непожадані аґітатори", котрі йшли з міста до міста і голосили науку ганьби невільництва. Праця тих апостолів була тяжка, а дорога — терниста.

Е. П. Ловджоєви чотири рази товпа „мудрих" горожан знищила друкарню і часопись за те, що писав за волю для невільників. А коли се не помогло і він ще завзятійше проповідував та ширив слово волі, його повісили.

В. Лойда Ґарісона, одного з перших противників невільництва, редактора ґазети „Liberator", котра голосила волю для невільників — „найкрасші" горожани міста Бостону вибили палками, а відтак волочили його улицями тогож міста зі стричком на шиї.

Ідея визволення невільництва найшла собі в особі Лінкольна могучого виконавця і діяча і — побідила. Правда полило ся богато братньої крови, але й се правда, що людською кровю волю окропили.

А тепер людскість веде ще завзятійшу боротьбу ніж вела її колись. Теперішні змаганя — то завзята боротьба у всіх краях сьвіта за знесене невільництва — промислового і зарібкового. В кождім промисловім краю орґанізуєть ся праця в заводові юнії, а ті морально і політично підпирають рух чисто робітницький, рух соціялізму.

І знову бачимо, що тісамі сили, що і в минувшині, коли ще не було зорґанізованого капіталізму, є противні упадкови теперішного невільництва.

Але, що треба знати, як ріс і зміцняв ся рух за визволенем муринів з неволі, таксамо росте, росте і кріпшає новочасний рух. І він побідить!

СИБІР.

Туман наляг кругом,
Окуте все ледом
Й сніги глибокі без міри;
Мороз тисне, гнете,
Вітер снігом мете —
Отсе образ Сибіри.

В снігу з давна-давен,
Мов на мбрю човен,
Відвічний ліс чорніє;
Замісць птиць-співаків
В нькому стадо вовків
Голодних страшно виє.

А край ліса з снігів,
Мов замчище чортів,
Вигляда страшне, понуре;
Се каторга, тюрма,
Запалаб ся би вона —
Се окраса Сибіри.

В ній в кайданах живуть
І в кайданах тут мруть
Свободи піонірі.
Найкрасші народа сини,
Лиш волі бажали вони
І за се стражадуть в Сибірі.

Сьвітом забуті тут
Звенять ланцами пут
На руках і на шиї.
Серед мук і болю
Мріють вони про волю
Для народів Росії.

Та надійде, надійде час:
Розсиплеть ся тюрма, враз
Повстануть гнетені народи
І мов гомін громів
По країні рабів
Загуде дзвін свободи.

Нечипір Бубненко.

ДОВГОТА ЛЮДСЬКОГО ЖИТЯ.

Після найновійших статистичних дат середний вік людий в европейських краях є такий: Швеція і Норвеґія 50, Данія 48, Ірляндія 48, Анґлія і Шкотія 45, Бельґія 45, Швайцарія 44, Голяндія 44, Росія 43, Франція 43, Прусія 39, Італія 39, Портуґалія 36, Румунія 36, Греція 35, Австрія, 34, Болгарія 33, Туреччина 33, Еспанія 32.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Важне для Українцїв властителїв автомобілїв.

Адмінїстрация опалу видала розпорядженє, що у всїх стейтах на схід від ріки Місісіпі, отже в Місісіпі, Алябама, Фльорида, Джорджія, Тексас, Тенесі, Норт Каролайна, Савт Каролайна, Кентоки, Вірджінія, Ілїнойс, Індіена, Огайо, Вест Вірджінія, Мериленд, Пенсильванія, Ню Джерзи, Делавар, Вісконзин, Мішіґен, Ню Йорк, Мейн, Ню Гемпшир, Вермонт, Массачусетс, Род Айленд, Конетикот і в Дістрікт оф Коломбія — не вільно в недїлю уживати автомобілїв, з огляду на брак нафти і ґазолїни. Уживати можна лише „трактори" і „мотортроки" для перевозу тягарів; лїкарі можуть уживати свої автомобілї, коли їдуть до хорих; уживати вільно шпиталеві амбулянси, огневі апарати, полїційні патрольки і погребні автомобілї, коли вони йдуть конвоєм; уживати вільно всї автомобілї, потрібні для зелїзниць; уживати вільно автомобілї при направі електричних дротів, а вкінци вільно уживати і звичайні автомобілї, але лиш для перевозу пасажирів і то в таких місцевостях, де бракує трамваїв або кінних возів. Се розпорядженє обовязує аж до відкликаня.

Углекопи домагають ся більшої платнї.

До Вашінґтону прибула делеґація від майнерської юнії домагати ся підвишки платнї для майнерів. Делеґати, які мали вже нараду з адмінїстратором опалу Ґарфілдом, заявили йому, що углекопи не є всилї працювати дальше після угоди з 6-го жовтня 1917 року, коли то майнери дістали 15% підвишки. Після кількох нарад з правительственними представниками, майнерські делеґати заявили, що їх жадань не попирає правительство. Правительство держить ся угоди з 6-го жовтня 1917 року, яка каже, що майнери мають працювати після нової скалї через цїлий час війни, не перевисшаючи два роки. Майнерські делеґати кажуть, що часи значно змінили ся, всьо подорожіло і майнери не можуть працювати після сеї угоди. Який результат вийде з поїздки до Вашінґтону, ще не знати.

Підвишка платнї для робітників у Бріджпорт.

Федеральна военно-робітнича комісия рішила підвисшити платню робітникам у 66 фабриках амуниції в Бріджпорт, Конн. Підвишку дістануть ті робітники, які доси побирали меньше ніж 78 центів на годину. Нова тарифа каже, що найменьша платня для робітників, в віцї понад 21 літ житя, мусить виносити 42 центи на годину, а для робітниць, в віцї понад 18 літ житя, 32 центи на годину. Комісия признала також робітничу юнію.

З польського зїзду в Дітройт.

В Дітройт, Мішіґен, під сю пору відбуває ся конвенция „Звйонзку Народового Польского", в якім бере участь Роман Дмовский, президент Польського Народного Комітету в Парижи. Дмовский щойно кілька днів тому приїхав до Америки, умисно, щоби взяти участь в сїй конвенції. В конвенції бере участь 1.100 делеґатів. В другім дни нарад виявило ся, що Дмовский буде робити старання, щоби по більших містах Злучених Держав потворити польські консуляти з рамени Польського Народного Комітету в Парижи, признаного алїянтами за правительство Польщі. — Свою першу промову Дмовский виголосив минувшого четверга. Він говорив делеґатам про могучу польську державу, яка мала би що найменьше 35,000.000 мешканців; яка була би оборонним валом між Німеччиною і східною Европою, та вкінци — яка була би верховодячою державою між всїми славянськими державами... — Роман Дмовский, се славний польський консерватист. За царських часів у Росії він держав руку за царем. Се є тепер головний арґумент в руках його противників, хоч він старає ся оправдувати себе тим, що сього вимагали обставини. Його Комітет складає ся лише з польських консерватистів. Польські радикали і лїберали, взагалї польська лївиця, кажуть, що Комітет Дмовського є аристократичний і реакційний в характері. Аристократичним, реакційним та ще й імперіялїстичним він в дійсности є, бо хоче він влучити до Польщі Литву, Білорусь, німецький Шлезк, українську Галичину, Холмщину та Волинь. Про таку Польщу, з 35-міліоновим населенем, говорив власне Дмовский на конвенції в Дітройт. Хоче Дмовский, аби в Польщі був король та щоби верховодами були, як доси, дідичі, а польські хлопи щоби були рабами.

З Брукліна, Н. Й. — Американський Червоний Хрест переслав на руки о. В. Лотовича отсей лист з подякою за дар українських товариств з Брукліна Червоному Хрестови: „Шановні Приятелї. — Отсим повідомляємо Вас про одержане Вашої щедрої жертви в сумі $71.01 на працю Червоного Хреста. Вияснюючи Вас про нашу оцїнку Вашої помочи і сподіваючись, що Ви дальше будете інтересувати ся нашою роботою, остаємо з поважанем, — Чарлс Л. Морз, предсїдатель."

З Дітройт. — Міжстейтова торговельна комісия дала дозвіл трамваєвим компаніям піднести цїну їзди трамваєм. Їзда в містї буде коштувати 5 центів, як доси, за се їзда поза місто буде числити ся після миль, від милї 2 центи. Остання тарифа відносить ся до отсих місцевостий: Порт Гурон, Джексон, Флінт, Імлей Сіти (Мішіґен) і Толїдо (Огайо).

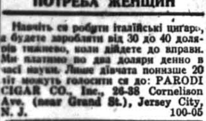
Люзитанія не везла амуниції.

Федеральний суд в Ню Йорку видав минувшої суботи заяву, що корабель Люзитанія, затоплений 7. мая 1915 року німецькою підводною лодкою біля берегів Ірляндії, не віз амуниції і не був зоружений. З огляду на се судія сказав, що затоплене Люзитанії було незвичайно диким нападом німецького правительства на безборонних пасажирів невтральної держави. Рівночасно суд відкинув 67 оскаржень проти компанії на суму около 6,000.000 долярів.

Посїльці і фермани в Ню Йорку, які доси побирали 1.500 долярів платнї річно, дістануть від 1-го вересня б. р. 150 долярів підвишки.

HELP WANTED MALE

ПОТРЕБА МУЩИН.

HELP WANTED FEMALE

ПОТРЕБА ЖЕНЩИН

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своїх стрийків: КОСТЯ ДВОРЯНИНА і ГАРАСИМА ДВОРЯНИНА. Походять із села Убинї, повіт Камінка стр., Галичина. Через довший час перебували в нюйорськім стейтї в містї Бруклинї і Ню Йорку. Котрий би з них довідав ся або хтось знав о них, то прошу подати їх адрес до: JOHN ZAZERCOWNY, 767 McKinstry Ave., Detroit, Mich. 102-04

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з теноровим голосом пошукує місця. Може провадити хор, школу, уладжувати представленя. Місце може обняти сейчас. Інтересуючі парохії прошу зголошуватись листовно і подати свої услівя і платню. Адрес: JAKIM DANYLIW, 580 Saratoga St., Cohoes, N. Y. 103-04

Пошукую братів, СЕМЕНА і ОНУФРІЯ ПАВЛИКІВ. Вони походять з Настасова, пов. Тарнопіль. Хто би о них знав або вони самі, просить ся повідомити їх сестру, Анну Лису, дочку Матвія, на адресу: ANNA LYSY, 334 Summit Ave. Perth Amboy, N. J.

Пошукую своїх краянів Ілію Червінського і його сина Петра, Миколу Кишовецького, Марінна Тишковського, Марінна Кульчицького, Івана Чайковського, Миколу Слівоpського, Марінна Корчинського, Михайла Кровіцького, Антонїну з дому Кровіцьку, Павлїну Поторніцьку, Анну з дому Добровольську, Марцелю Тишковську і Теодора Торкот. Всі походять з села Слобідки, повіт Заліщики. Перед 4 роками перебували в околи Ню Йорку. Хто би о них знав або вони самі, прошу голоситись на адресу: MIKE BEREZOWSKY, Oneida, Pa. 104-5

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Гетьман зрік ся Галичини?

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондонський „Таймс" містить отсю телеграму, надану в Амстердамі 4-го серпня: Львівське українське „Діло" довідало ся з достовірних жерел, що гетьман, генерал Скоропадський, повідомив австрійське правительство, що він не покладає великої вартости на виповнене тайного договору в справі Галичини і звільняє Австрію від сього зобовязаня, не радячи ся навіть свого міністерства або міністра заграничних справ. Коли се виявило ся, повстало таке обурене, що він був змушений заявити ґрафови Буріянови, що його (гетьмана) крок був незаконний. Ґраф Буріян заявив, що він не може приняти до відома нових арґументів гетьмана. Йнша телеграма з Києва до тоїсамої ґазети доносить, що український міністер заграничних справ, Дмитро Дорошенко, і український амбасадор у Відни, Вячеслав Липинський, задумали зрезиґнувати через самовільний крок гетьмана."

Виміна договору з Австрією,

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Виміна ратифікаційних грамот між австро-угорськими й українськими мировими договорами відбулась 24. липня у Відни.

Ще про убийство Айхгорна.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Берлінська „Фосіше Цайтунґ" подає в числї з 31-го липня отсї подробиці про убийство німецького ґенерала Айхгорна в Києві: — „Убийство ґенерал-маршалка фон Айхорна виконано з великою спритностию. Катеринська улиця, при якій находило ся мешкане полевого маршалка, є, в місци, де поповнено злочин, лише коротко віддалена від касина і є обложена німецькою сторожию. В тім часї Айхгорн йшов з касина до дому, який є троха віддалений від улиці. Убийник, який зветь ся не Данський, як було сказане на початку, але Донцов, походить з Московщини."

Відгуки убийства Айхгорна.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Берлінський „Форветс" каже, що німецькі ґазети, які стараються зложити вину убийства маршалка фон Айхгорна на аліянтів, виказують лише, як зростаюче замішане на сході і вороговане між тубильчим населенем а німецькою військовою окупацією виходить на користь аліянтам. „Німецьке правительство — пише „Форветс" — дало соціялістам революціонерам поміч проти большевиків, а відтак підпомагало большевиків проти соціялістів революціонерів. Поміч, дана соціялістам революціонерам, допровадила до таких характеристичних відносин в протиставленю до міжнародних прав, яких сьвіт ще не бачив. Голубович і його товариші, з якими німецьке правительство заключило мир у Берестю, а які тепер запроторені Німцями до тюрми, почувають себе представниками суверенної невтральної держави, і думають, що вони можуть покінчити німецьку місію так, як її започаткували. Але Україна остала лише в формі самовладною невтральною державою, уживаючи німецьких жовнірів для заложеня своїх позицій. В дійсности вона є „окупованою територією", хоч та окупація наступила при помочи мира а не війни. Се було великим розчарованем для українського правительства, а головно для українського народу, який розумів мир з Німеччиною цілком инакше. Міністрів поарештовано, Раду розігнано і в суверенній невтральній державі Україні заведено німецькі військові трибунали. Появив ся ґенерал Скоропадський, бувших міністрів засуджено, вибух зелізничий страйк і т. п. Тепер ґенерал Скоропадський заперечує, що він вже умучений панованем і хоче уступити в користь австрійського архикнязя, але як далеко він є від сього?"

Звісний одеський монархіст Пелікан арештований.

Гетьманська прокламація з приводу убийства Айхгорна.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В день смерти ген. Айхгорна гетьман випустив отсю відозву: „До Українського Народу! — Отсим ділимо ся з Українським Народом, що нині, 30. липня 1918, о 10-тій годині вечером, помер командант німецьких військ на Україні, полевий маршалок генерал фон Айхгорн, убитий злочинною рукою ненависного ворога України і її союзників. Тим, що не знали покійного, є тяжко зрозуміти, як велику і важку страту понесла Україна. Генералфельдмаршал фон Айхгорн був щирий і переконаний сторонник та приятель українського народу. Його цілию було основане независимої української держави. Розпізнавши невичерпані творчі сили у нашого народу, тішив ся він блистячою будучностию, яка жде Україну. Він всіми силами попирав ідею української держави в супереч тим, які в неї не хочуть вірити. Мир Тобі, Ти великий сьвітлий Лицарю! Як Твоя слава яко команданта не загине в серцях німецького народу, так Твоя надзвичайна праця для добра України оставить по собі глибокі сліди в наших серцях, які ніколи не зітруть ся зі сторінок української історії. Одинока наша потіха в тяжкім смутку є се, що убийником не є син України, але ворог України і ворог її союзників. Гетьман цілої України, Павло Скоропадський".

Положене на Україні.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Офіцир швайцарської армії, майор Брокман, пише в „Нає Цірхер Цайтунґ": В заграничній пресі кружать дві поголоски: перша, що на Київ маширує 75.000 селян, а друга, що гетьман Скоропадський задумав зречи ся булави. Позвольте мені, панове, сказати, що жадна з тих вістий не є правдива. Я щойно повернув з Києва, де перебував три тижні. Про жадні заворушеня я не чув. Знаю, що всюди, куди я був, панує цілковитий лад. Селяни працюють. По цілій Україні є розсипані австрійські і німецькі війска, але вони сповняють поліцийну, а не військову службу. На них тепер селяни цілком инакше дивлять ся ніж два місяці тому взад. Я можу сказати, що на Україні панує тепер повний спокій і порядок.

Вістку, що Скоропадський задумав віддати гетьманську булаву архикнязеви Вільгельмови Габсбурському, подали були польські краківські газети.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Всі ліві українські партії вислали були до амбасадора Мума делегатів для зложеня кондоленції з причини убийства генерала Айхгорна.

Новим українським міністром справедливости є Романів, який був доси заступником міністра справедливости Чубинського.

Правительство іменувало Жида Собеля адміністратором Київщини.

Німецькі погляди на Україну.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Арно Дош-Флеро, кореспондент нюйорського „Ворлд-а", доносить з Петрограду, що між Німцями на Україні є два погляди на українську справу. Перше сторонництво є сепаратистичне, під проводом амбасадора барона фон Мума, який стараєть ся навязати австрійсько-український союз, установити на Україні ліберальне правительство, включаючи до нього і консервативних соціялістів. Друга група, яка є мілітаристична, хоче щоби Росія була назад злучена під одним монархом і щоби була у військовім союзі з Німеччиною. Обі сі партії старають ся о першенство в Берліні. Кадети стоять по стороні другої партії, вони бо змагають до того, щоби Україну прилучити назад до Росії.

Кубанська република.

Київ, 26. VII. — Конґрес північно-кавказьких рад, який відбув ся в Катеринодарі, прокламував Кубанську Републику, в склад котрої входять отсі українські провінції: Кубанщина, Терщина, Ставропільщина і Чорноморщина.

Київська телеграма до „Райніш-Вестфеліше Цайтунґ" доносить, що змаганя гетьмана Скоропадського, відділити українську церкву від московської, не вдали ся.

Мілюков опустив Київ під поліцийним конвоєм 25. липня.

Чорноморська фльота для України.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 30, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Київ, 26. VII. — „Русскій Голосъ" каже, що німецькі власти рішили передати усю чорноморську фльоту Україні. Для того Україна дістане пристань на Криму. Кримське правительство не є фінансово спосібне держати фльоту.

Фінляндія вислала на Україну свого посла.

Міністерство праці оповіщає, що в Києві, Одесі, Полтаві, Харкові і Катеринославі є 200.000 безробітних.

Міністерство війни поробило вже всі конечні кроки для отворення вісьмох військових шкіл, з того чотири для інфантерії, 2 для артилерії, 1 для кавалерії і одна для технічних відділів.

Шкоди в Одесі. — Комісія для розслідженя большевицьких жорстокостий в Одесі покінчить в скорі свою роботу. Комісія обчислила, що матеріяльна шкода, заподіяна Одесі большевиками, виносить понад 8,000,000 карбованців.

„Університетські Вісти". — Олександер Грушевський, професор київського університету, почав видавати від 24. червня академічний огляд, під назвою „Університетські Вісти".

Таганріг над Азовським морем оголошено вільною пристанию.

Остра цензура на жидівські газети в Галичині.

Галицькі власти завели остру цензуру на жидівську пресу. Розпорядженє вимагає, щоби редакція давала в німецькім перекладі весь матеріял, який має йти до газети, до цензури, ще заки він пійде до друку. Жидівські ґазети внесли проти сього протест до австрійського міністра внутрішних справ.

ВСЯЧИНА.

Чоловік, що є своїм власним дідом.

Якийсь нещасливець оповідає стокгольмському дневникови „Афтонбладет" свою історію такими зворушаючими словами: Я оженив ся із вдовою, що мала дорослу доньку: І мій батько, який нас часто відвідував, залюбив ся в дочці моєї жінки і остаточно з нею оженив ся. Наслідком того мій батько став тепер моїм зятем, а моя пасербиця моєю мачохою. В короткім часі опісля моя жінка обдарувала мене сином, який однакож рівночасно став шваґром мого батька і моїм вуйком. Жінка мого батька, отже моя пасербиця, дістала рівнож сина. В той спосіб я дістав брата, який однак рівночасно був моїм внуком. Моя жінка є через те також моєю бабкою, бо вона є прецінь матерію моєї мачохи. В той спосіб я, будучи чоловіком моєї жінки, є рівночасно і її внуком, бо братом її рідного внука, тимсамим є і своїм власним дідом...

Кажуть, що солию можна накликати дощ.

Велику сензацію викликало відкрите англійської метеорольоґічної академії, що солию можна спричинити дощ в тих околицях, де є посуха. Академія віднесла ся до австралійського правительства, аби воно почало практикувати сей винахід. Кажуть, що коли на літак набереть ся богато соли і будеть ся розсівати її високо у воздусі, то ся розсіяна сіль спричинить дощ.

АФОРИЗМИ.

Женихаючись, бідак повинен вибирати собі за жінку таку женщину, яка виглядає красно в старій одежи.

На дорозі житя деякі люди йдуть просто, а деякі крутять ся.

Чим довше хто жие, тим більше збире він згубленого щастя.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Сьвідок, Шікаго, Іл. — У полеміку з україножерним „Дзенніком Звйонзковим" ми не думаємо входити, бо „горбатого і могила не напростує". Також не маємо потреби займати ся якимсь-там паном Шкварком, котрий — як кажете — покумав ся з редакторами „Дзенніка Звйонзкового" і через те не годить ся з напрямом нашої часописи.